

Lieta C-626/19 PPU**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 22. augusts

Iesniedzējtiesa:*Rechtbank Amsterdam* ([Amsterdamas tiesa], Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 22. augusts

Pieteicēja:*Openbaar Ministerie* ([prokuratūra])**Atbildētājs:**

YC

Pamatlietas priekšmets

Prokurora lūgums par Eiropas apcietināšanas ordera (turpmāk tekstā – “EAO”)

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Konkrētais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu skar 1) nosacījumus, kuru gadījumā prokurors var tikt uzskatīts par izsniegšanas tiesu iestādi Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē, un 2) prasību, ka jābūt iespējai pārsūdzēt lēmumu par EAO izsniegšanu.

Prejudiciālie jautājumi

I. Vai prokurors, kurš izsniegšanas dalībvalstī piedalās tiesību piemērošanas darbībā un, izpildot savus pienākumus, kas cieši saistīti ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu, darbojas neatkarīgi un ir izsniedzis EAO, ir uzskatāms par izsniegšanas tiesu iestādi Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 1. punkta izpratnē, ja tiesnesis

izsniegšanas dalībvalstī pirms attiecīgā prokurora faktiskā lēmuma izsniegt EAO ir veicis EAO izsniegšanas nosacījumu un, it īpaši, tā samērīguma pārbaudi?

II. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša: vai tad, ja pieprasītai personai pēc tās faktiskas nodošanas ir pieejama procedūra, kurā izsniegšanas dalībvalsts tiesā var tikt celta prasība atcelt EAO un šī tiesa pārbauda tostarp lēmuma izsniegt EAO samērīgumu, ir izpildīts nosacījums, ka Tiesas 2019. gada 27. maija sprieduma (EU:C:2019:456) 75. punkta izpratnē ir jāpastāv iespējai celt prasību par prokurora lēmumu izsniegt EAO, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

[Padomes] pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm 1. un 6. pants (OV 2002, L 190, 1. lpp.)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Overleveringswet (Likums par personu nodošanu) 1. pants (Stb. 2004, 195)

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 YC 2019. gada 5. aprīlī tika aizturēts Nīderlandē, pamatojoties uz EAO, ko 2019. gada 27. martā bija izsniegusi *Procureur de la République du Tribunal de grande instance de Tours* (Tūras prokuratūra, Francija). EAO mērķis ir panākt pieprasītās personas nodošanu kriminālvajāšanai Francijā. YC Francijā tiek turēts aizdomās par bruņotu uzbrukumu grupā, kas izdarīts Tūrā. Attiecīgā EAO pamatā ir valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, ko ir izsniedzis Tūras izmeklēšanas tiesnesis.
- 2 Prokurors 2019. gada 5. aprīlī iesniedza lūgumu par EAO pārbaudi. Procedūra vairākkārt tika atlikta. Šajā laikā Francijas izsniedzējinstādei tika uzdoti papildu jautājumi. Francijā prokurori ir izraudzīti par kompetentām iestādēm EAO izsniegšanai Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē.
- 3 Jautājumi Francijas izsniedzējinstādei tika uzdoti, lai pārbaudītu, vai šīs iestādes īstenotā EAO izsniegšana atbilda prasībām, kuras Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk tekstā – “Tiesa”) ir noteikusi 2019. gada 27. maija spriedumā OG un PI (Lībikas un Cvīkavas prokuratūras, C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).
- 4 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no attiecīgā sprieduma izriet, ka prokurors ir uzskatāms par izsniegšanas tiesu iestādi, ja viņš izsniegšanas dalībvalstī piedalās tiesību

piemērošanas darbībā, darbojas neatkarīgi un, ja prokurora lēmumu par EAO izsniegšanu var pārsūdzēt.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 5 Prokuratūra kā pieteicēja šajā lietā apgalvo, ka kritērijs, ko valsts tiesa ņem vērā, lemjot par EAO izsniegšanu, atbilstot sprieduma OG un PI prasībām, tādēļ Francijas prokurori esot pamatoti izraudzīti par izsniedzējiesādā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 Pamatojoties uz Francijas iestāžu sniegto informāciju, iesniedzējtiesa prokuratūras viedokļa sakarā konstatē, ka Francijas prokurors Francijā piedaloties tiesību piemērošanas darbībā un darbojoties neatkarīgi; viņš nesaskaroties ar risku, ka individuālā gadījumā pieņemot lēmumu par EAO izsniegšanu viņš tieši vai netieši saņemtu rīkojumus vai norādījumus no izpildvaras, piemēram, tieslietu ministra.
- 7 Tādējādi Francijas prokurors katrā ziņā izpildot iepriekš 4. punktā minētās pirmās divas prasības, lai viņu uzskatītu par “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē. Šīs prasības Tiesa esot noteikusi sprieduma OG un PI 73. un 74. punktā.
- 8 Tomēr saistībā ar Francijas iestāžu sniegto informāciju rodoties jautājumi par attiecīgā sprieduma 75. punktā izvirzītā nosacījuma nozīmi, ka ir jāpastāv iespējai celt prasību par prokurora lēmumu izsniegt EAO, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām.
- 9 Prasība, ka jābūt iespējai pārsūdzēt lēmumu, izrietot no sprieduma OG un PI 75. punkta. Tajā Tiesa nosakot šādi: “Turklāt, ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesību piemērošanas darbībā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav [tiesnesis vai] tiesu iestāde, minētajā dalībvalstī ir jāpastāv iespējai celt prasību par lēmumu izsniegt šādu aresta orderi, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām”.
- 10 Jēdziens “šāds aresta orderis” varot norādīt tikai uz “Eiropas apcietināšanas orderi” un nepieļaujot atsauci ne uz kādu citu lēmumu par apcietinājuma piemērošanu kā vien EAO, tostarp ne uz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, kas ir EAO pamatā.
- 11 Sprieduma OG un PI 67. punktā Tiesa nošķirot divus aizsardzības līmeņus attiecībā uz procesuālajām tiesībām un pamattiesībām. Pirmais līmenis attiecoties uz aizsardzību, izsniedzot valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, savukārt otrais līmenis attiecoties uz aizsardzību, izsniedzot EAO.

- 12 Iesniedzējtiesa norāda, ka prokurors vairākās nodošanas lietās esot apgalvojis, ka, ņemot vērā sprieduma OG un PI 68. punktu, sprieduma 75. punktā izvirzītais kritērijs nav piemērojams. Proti, atbilstoši tam esot pietiekami, ja lēmums, kas atbilst prasībām, kuras ir raksturīgas efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā, tiek pieņemts vismaz vienā no diviem 68. punktā minētajiem aizsardzības līmeņiem.
- 13 Kā izrietot no 68. punkta, abi aizsardzības līmeņi nozīmē, tostarp, ka “vismaz” vienā no abiem līmeņiem tiek pieņemts lēmums, kas atbilst prasībām, kuras ir raksturīgas efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā. Tas nozīmējot, ka tad, ja EAO ir izsniegusi iestāde, kas piedaloties tiesību piemērošanas darbībā, tomēr pati nav tiesnesis vai tiesa, valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu visādā ziņā ir jāizsniedz tiesnesim vai tiesu iestādei.
- 14 Sprieduma OG un PI 69. punktā Tiesa konstatējot sekojošo: “No tā izriet – ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās [tiesību piemērošanas darbībā] šajā dalībvalstī, tomēr nav tiesnesis vai tiesa, tādā valsts tiesas nolēmumā kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, uz kuru ir balstīts Eiropas apcietināšanas orderis, savukārt ir jāatbilst minētajām prasībām”.
- 15 Tādēļ no iepriekš minētā 68. punkta esot jāsecina, ka vismaz vienā no abiem līmeņiem lēmums ir jāpieņem tiesnesim vai tiesai. Kā izriet no 70. punkta, 69. punktā raksturotajā situācijā aizsardzības līmenis esot garantēts valsts līmenī, proti, tas esot valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, uz kuru balstīts lēmums par EAO izsniegšanu.
- 16 No iepriekš minētā sprieduma 71. un 72. punkta izrietot, ka otrais aizsardzības līmenis ir jānodrošina iestādei, kas pieņem lēmumu izsniegt EAO; “arī tad, ja minētais Eiropas apcietināšanas orderis ir balstīts uz valsts lēmumu, kuru ir pieņēmis tiesnesis vai tiesa”.
- 17 Otrā aizsardzības līmeņa kontekstā vispirms esot nepieciešams, lai izsniegšanas tiesu iestādei, pieņemot lēmumu par EAO izsniegšanu, “nav nekāda riska tikt pakļautai tostarp konkrētiem izpildvaras norādījumiem” (73. un 74. punkts). Bez tam (“turklāt”, kā tas ir minēts 75. punktā), ja kompetence izsniegt EAO ir paredzēta (pilnībā neatkarīgai) iestādei, kura gan piedalās tiesību piemērošanas darbībā, tomēr pati nav tiesnesis vai tiesa, esot jāpastāv iespējai celt prasību par lēmumu izsniegt EAO, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilstot efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām, citiem vārdiem sakot, tam jābūt tiesvedības priekšmetam, ko izskata tiesnesis vai tiesa.
- 18 Iepriekš minētā 68. punkta formulējumā nav nekā tāda – nemaz nerunājot par vārdu “vismaz” –, kas izslēgtu 75. punktā minētās prasības spēkā esamību situācijā, ja lēmumu valsts līmenī ir pieņēmis tiesnesis vai tiesa. 68. punktā esot vien noteikta prasība, ka tiesnesim vai tiesai ir jāizsniedz vai nu valsts lēmums vai EAO. Valsts lēmuma gadījumā 75. punktā vēl tiek piebilsts, ka ir jābūt iespējai

lēmumu par EAO izsniegšanu, ko pieņēmusi cita iestāde, nevis tiesnesis vai tiesa, pārsūdzēt tiesnesim vai tiesā.

- 19 Tādējādi sprieduma OG un PI 75. un 68. punktā izvirzītās prasības pastāvot līdzās.
- 20 Tas izrietot arī no 2019. gada 27. maija sprieduma PF (Lietuvas ģenerālprokurors, C-509/18, EU:C:2019:457), kas pieņemts tajā pašā dienā, kad spriedums OG un PI. Attiecīgajā lietā valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu esot izsniegusi tiesa (sprieduma 22. un 54. punkts), turklāt Lietuvas ģenerālprokurors esot piedalījies tiesību piemērošanas darbībā krimināllietās (42. punkts) un esot bijusi nodrošināta ģenerālprokurora neatkarība no izpildvaras; neskatoties uz to iesniedzējtiesai esot bijis jāpārbauda, “vai par minētā ģenerālprokurora lēmumiem saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu var celt prasību, kas pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām” (56. punkts).
- 21 Arī tad, ja valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu ir izsniedzis tiesnesis vai to ir izsniegusi tiesa, ja lēmumu par EAO izsniegšanu ir pieņēmusi cita iestāde, nevis tiesnesis vai tiesa, esot jābūt iespējai to pārsūdzēt tiesnesim vai tiesā. Šo jautājumu iesniedzējtiesa agrākā 2019. gada 5. jūlija spriedumā jau esot uzskatījusi par “*éclairé*”. Tā kā izskatāmajā lietā tiekot aplūkots lēmums par EAO izsniegšanu, ko ir pieņēmusi Francijas prokuratūra un tādējādi to nav pieņēmis tiesnesis vai tiesa, atbilstoši abu 2019. gada 27. maija spriedumu formulējumam ir jābūt izpildītām abām prasībām, kas minētas sprieduma OG un PI 68. un 75. punktā.
- 22 Pēc abu 2019. gada 27. maija spriedumu pieņemšanas iesniedzējtiesa dažādās lietās attiecībā uz vairākām dalībvalstīm tomēr konstatēja, ka attiecīgo dalībvalstu tiesību aktos neesot bijusi paredzēta iespēja celt prasību par lēmumu izsniegt EAO sprieduma OG un PI 75. punkta izpratnē. Dažās no šīm lietām esot bijis minēts arguments, ka kritērijs, ko valsts tiesa ņemot vērā, lemjot par valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu izsniegšanu, izpildot attiecīgajā punktā noteiktās prasības.
- 23 Tā tas esot arī izskatāmajā lietā. Kā varot secināt no Francijas iestāžu sniegtās informācijas, EAO izsniegšanas kontekstā visbiežāk ir sastopama situācija, ka Francijas tiesa izsniedz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu un uzreiz pēc tam prokuroram tiek izteikts lūgums izsniegt EAO, jo jau ir zināms, ka pieprasītā persona neuzturas Francijā. Šādā gadījumā Francijas tiesa esot pārbaudījusi arī EAO izsniegšanas nosacījumus un izsniegšanas samērīgumu. No Francijas iestāžu sniegtās informācijas izrietot, ka tā tas esot noticis arī izskatāmajā lietā.
- 24 Ņemot vērā iepriekš minēto, rodoties jautājums, vai pārbaude, ko tiesa veic, pieņemot valsts tiesas nolēmumu – un tādējādi pirms prokuratūras faktiskā lēmuma izsniegt EAO –, tostarp pārbaudot EAO iespējamās izsniegšanas samērīgumu, atbilst principiem, kas ietverti nosacījumā, ka ir jāpastāv iespējai celt

prasību par prokuratūras lēmumu izsniegt EAO, kura pilnībā atbilstu efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām.

- 25 Atbildot uz šo jautājumu, esot svarīgi, lai samērīguma pārbaude, ņemot vērā efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret nesamērīgu lēmumu izsniegt EAO, notiktu *ex nunc*. Lai gan izskatāmajā lietā valsts tiesas nolēmums un lēmums izsniegt EAO esot pieņemti vienā un tajā pašā dienā, no brīža, kad pieņemts valsts tiesas nolēmums – un tādējādi veikta EAO izsniegšanas samērīguma iepriekšēja pārbaude –, līdz EAO izsniegšanas brīdim kopumā varētu būt pagājis zināms laiks. Šajā laikā varētu būt kļuvuši zināmi jauni fakti vai apstākļi, kas būtiski EAO izsniegšanas samērīgumam. Tādā gadījumā tiesas iepriekšēja pārbaude nevarot nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret nesamērīgu lēmumu izsniegt EAO. Tādēļ, ja uz jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši, būtu vien loģiski katrā ziņā izvirzīt nosacījumu, ka faktiskam lēmumam izsniegt EAO jābūt pieņemtam iespējami ātri pēc samērīguma pārbaudes veikšanas.
- 26 Gadījumā, ja uz iepriekš 24. punktā minēto jautājumu ir jāatbild noliedzoši, rodoties vēl viens jautājums. No Francijas iestāžu sniegtās informācijas izrietot, ka Francijas tiesā var tikt iesniegta prasība atcelt EAO un attiecīgās tiesu iestādes, vērtējot šādu prasību, tostarp pārbauda, vai EAO izsniegšana ir bijusi vajadzīga un samērīga. Šķiet, ka attiecīgā procedūra tiesību subjektam ir pieejama, ja viņš pēc faktiskas nodošanas tiek nogādāts Francijas tiesā. Tādējādi esot jājautā, vai procedūra attiecībā uz lēmumu izsniegt EAO un tostarp lēmuma samērīgumu, kas tiesību subjektam pēc viņa faktiskas nodošanas esot pieejama Francijas tiesā, ir uzskatāma par iespēju celt prasību sprieduma OG un PI 75. punkts izpratnē.
- 27 Atbildot uz šo jautājumu, no vienas puses, esot svarīgi, ka 75. punktā nav noteikts laika ierobežojums, atbilstoši kuram iespējai celt prasību jābūt nodrošinātai pirms faktiskas personas nodošanas. No otras puses, esot svarīgi, ka 75. punktā ir prasīts nodrošināt “efektīvas tiesību aizsardzības tiesā” iespēju, it īpaši pret nesamērīgu lēmumu izsniegt EAO un tādējādi, tostarp, pret iespējamu nesamērīgu personas nodošanu. Tādēļ varot atbalstīt viedokli, ka tiesību aizsardzība tiesā pret nesamērīgu lēmumu izsniegt EAO ir efektīva tikai tad, ja tā tiek nodrošināta pirms faktiskas personas nodošanas.
- 28 Tiesa vēl neesot lēmusi par iepriekš 24. punktā minēto jautājumu. Kā uzskata dažādas izsniedzējinstādes no vairākām dalībvalstīm, uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, savukārt spriedums OG un PI atbilstoši tā tekstam liecinot, ka uz šo jautājumu jāatbild noliedzoši. Tādēļ attiecīgais jautājums esot jāuzdod Tiesai.
- 29 Turklāt atbilde uz šo jautājumu iesniedzējtiesai esot vajadzīga, lai tā varētu pieņemt nolēmumu.
- 30 Ja iepriekšēja pārbaude, tostarp EAO izsniegšanas samērīguma pārbaude, ko veicis tiesnesis, kurš izsniedzis valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, atbilstot principiem, kas ietverti nosacījumā, ka esot jāpastāv iespējai celt prasību par prokurora lēmumu izsniegt EAO, tostarp par lēmuma samērīgumu, kura

pilnībā atbilstu efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām, tādā gadījumā iesniedzējtiesai jāpārbauda EAO un pēc būtības jālemj par tā izpildi.

- 31 Ja šāda iepriekšēja pārbaude neatbilstu attiecīgajiem principiem, tādā gadījumā no atbildes uz iepriekš 26. punktā minēto jautājumu būtu atkarīgs, vai iesniedzējtiesa var pārbaudīt EAO pēc būtības un pēc būtības lemt par nodošanas lūgumu.
- 32 Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu attiecīgajam lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot steidzamības tiesvedību atbilstoši LESD 267. panta ceturtaī daīai un Reglamenta 107. pantam.
- 33 Pieprasītā persona atrodies apcietinājumā nodošanas nolūkā, gaidot lēmumu par nodošanas lūgumu. Iesniedzējtiesa nevarot pieņemt šo lēmumu, kamēr Tiesa nav atbildējusi uz prejudiciālajiem jautājumiem. Tādēī Tiesas ātra atbilde tieši un izšķiroši ietekmējot pieprasītās personas apcietinājuma pasākuma nodošanas nolūkā ilgumu.

DARBA VERSIJA